

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ

โดยใช้หลัก Assessment Advocacy Intervention และManagement (AAIM)

*****

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๑๐๐ ก เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอและได้ระบุในมาตรา ๙ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐให้ส่วนราชการปฏิบัติดังต่อไปนี้ (๑) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติการไว้เป็นการล่วงหน้า (๒) การกำหนดแผนปฏิบัติการของส่วนราชการตาม (๓) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอนระยะเวลาและงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ (๔) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด (๕) ในกรณีที่มีการปฏิบัติภารกิจ หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแผนปฏิบัติการให้เหมาะสม

กระบวนการ (Process) หมายถึง กิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน เพื่อจุดมุ่งหมายในการส่งมอบผลผลิตหรือบริการ ให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภายในและภายนอกส่วนราชการ

การออกแบบกระบวนการ (Process Design) หมายถึง การออกแบบขั้นตอน อุปกรณ์ เครื่องมือ และแนวทางในการดำเนินการและวิธีการในการควบคุมกระบวนการเพื่อให้ตอบสนองต่อข้อกำหนดของการออกแบบและวัตถุประสงค์ของกระบวนการ

แผนปฏิบัติการ (Action Plans) หมายถึง การปฏิบัติการที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งรายละเอียดของทรัพยากรที่ต้องใช้และช่วงเวลา ที่ต้องทำให้สำเร็จเมื่อมีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์อย่างชัดเจนแล้ว การจัดทำแผนปฏิบัติการถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งในการวางแผน เพื่อให้มีความเข้าใจและถ่ายทอดเพื่อนำไปปฏิบัติทั่วทั้งส่วนราชการอย่างมีประสิทธิภาพ

AAIM หมายถึง สมรรถนะหลักของกรมอนามัย ซึ่งประกอบด้วย Assessment Advocacy Intervention และManagement

A: Assessment สมรรถนะด้านการประเมิน หมายถึง ความสามารถในการวางระบบการประเมินให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์สำคัญและจำเป็นอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และส่งผลต่อการบรรลุยุทธศาสตร์เพื่ออภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

A: Advocacy สมรรถนะด้านการชี้แจงกลยุทธ์ หมายถึง ชี้แจง โน้มน้าว ชักจูง ตอรองและความรู้บนหลักฐานเชิงประจักษ์ แก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งความร่วมมือจรรยาบรรณเป้าหมาย อันส่งผลต่อการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัย

I: Intervention สมรรถนะด้านการประเมิน หมายถึง การออกแบบมาตรการ/แนวปฏิบัติการ ในเชิงยุทธศาสตร์ของการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ที่สามารถ ยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน ด้วยการนำข้อมูล และหลักฐานที่ครบถ้วนรวมทั้งแนวคิดที่ซับซ้อน คำนึงถึงปัจจัยเสี่ยง ในการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ทั้งในระดับชาติ/นานาชาติ รวมทั้งนำเทคโนโลยี/นวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ มาใช้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ และนำภาคีเครือข่าย/พันธมิตรเข้ามามีส่วนร่วม

M: Management สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ อภิบาลระบบ หมายถึง การบริหาร สนับสนุน เพื่อการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ในระดับต่างๆ คือบริหารเพื่อชี้แนะ นโยบาย และออกกฎหมายโดยร่วมมือกับเครือข่ายและภาคส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ (Accountability) ดำเนินการให้เกิดรูปแบบและมาตรฐานที่เหมาะสมด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิด ความสามารถในการจัดการและดูแลตนเองด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

๑) การเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการ

- จัดทำโครงการโดยกำหนดผู้รับผิดชอบ งบประมาณ รวมทั้งการสร้างความเข้าใจขั้นตอนการจัดทำ แผนปฏิบัติการ ศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ ทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพ ต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสมรรถนะ AAIM

๒) การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจ เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการ

- ทบทวนความเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้อง

๓) วิเคราะห์โดยใช้หลักทฤษฎีต่างๆเช่น SWOT Analysis หรือ SWOC Analysis เพื่อวิเคราะห์ปัจจัย ภายใน (Internal Factors) ปัจจัยภายนอก (External Factors) ที่มีผลต่อการดำเนินงาน

๔) ปรับกระบวนการทัศน์และแนวคิดในการ AAIM

- วิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา การประเมินสถานการณ์ตามหลัก Assessment Advocacy Intervention และManagement

๕) ระดมความคิดและจัดทำแผนงาน/โครงการ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบงาน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามหลัก Assessment Advocacy Intervention และManagement เพื่อหา Goal และSubgoal ของแผน

๖) วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากพฤติกรรม (Cause of Cause)

- วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากพฤติกรรม (Cause of Cause) เพื่อได้ประเด็นสำคัญ รวมทั้ง กำหนดขอบเขตของประเด็นสำคัญ รวมทั้งองค์ประกอบ วัตถุประสงค์และตัวชี้วัด ความเชื่อมโยงประเด็นสุขภาพ การกิจกรรมอนามัย เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ

๗) จัดทำแผนปฏิบัติการ

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของหน่วยงานเป็นการดำเนินงานที่สำคัญแต่เนื่องด้วยบริบท ของพื้นที่และสถานการณ์ปัจจุบันที่ อาจมีอุปสรรคทำให้การดำเนินการในบางแผน/โครงการ ไม่สามารถ ดำเนินการได้ตามแผน จึงทำให้ต้องมีการประเมินแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ทันต่อบริบทและสถานการณ์ ในปัจจุบันโดยยึดการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมายและเสริมสร้างคุณภาพ ในการปฏิบัติงานของกรมอนามัย รูปแบบกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการการส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้หลัก Assessment Advocacy Intervention และManagement (AAIM) ควรเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายของกรมอนามัย ในการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพของหน่วยงานและ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

เพื่อร่วมวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำแผนในภาพรวมเพื่อผลักดันให้เกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีการประเมิน
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนปฏิบัติการ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ และบริบทการ
เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการเสริมสร้างทักษะความสามารถและพัฒนาศักยภาพบุคลากร
ดำเนินงานผ่านสมรรถนะหลัก AAIM เพื่อให้บุคลากรมีศักยภาพที่มีประสิทธิภาพ

นางสาวดวงพร หวานแก้ว
ร.ก.นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
กลุ่มบริหารยุทธศาสตร์ สำนักส่งเสริมสุขภาพ
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ช่องทางการเผยแพร่ : สำนักส่งเสริมสุขภาพ | Knowledge Management (KM) (moph.go.th)